

Kumla kommun
servicecenter@kumla.se

2019-03-01
1 (20)
Dnr-2018:10134

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Kumlaby skola F-6 i Kumla kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Kumlabby skola F-6 avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men lämnar framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Kumlabby skola F-6 i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ser till att det vid skolan genomförs ett aktivt, medvetet och systematiskt jämställdhetsarbete.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att undervisningen i ökad omfattning anpassas efter elevernas individuella behov och förutsättningar.

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas i låg utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att skolans personal tillsammans med eleverna följer upp orsakerna till bristande trygghet och studiero samt utifrån uppföljningen utvecklar gemensamma rutiner som syftar till att upprätthålla ordning under raster och i klassrummen.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn arbetar för att lärarna använder olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar samt inrättar tydliga rutiner för kvalitetssäkring av omdömen och betyg och i ökad omfattning följer upp och analyserar bedömningar utifrån ett likvärdighetsperspektiv tillsammans med lärarna.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 27 augusti 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 330, 58103 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:10134) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling. 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skälen till bedömningen är att rektorn på olika sätt följer och analyserar verksamhetens resultat. Värdegrundsarbetet och undervisningens genomförande följs upp via verksamhetsbesök och med utgångspunkt i dessa uppföljningar planerar och genomför rektorn åtgärder utifrån verksamhetens resultat. Vidare har rektorn skapat förutsättningar för lärarna att samverka och hen följer upp att samverkan ger avtryck i undervisningen på flera sätt. Skolenhetens strategiska jämställdhetsarbete skulle dock kunna utvecklas.

Systematisk uppföljning av kunskapsresultat sker till flera delar på en aggregerad nivå. Av skolenhetens senast dokumenterade kvalitetetsarbete framgår en uppföljning av andelen elever i årskurserna 1–6 som riskerar att inte uppnå kunskapskraven i svenska, engelska och matematik. Lärarna berättar att de under resultatkonferenser främst diskuterar engelska, svenska, matematik samt idrott och hälsa på grund av att måluppfyllelsen är lägst i dessa ämnen. Resultatkonferenserna genomförs fyra gånger per år först årskursvis i årskurserna 1–3 och därefter i hela arbetslaget. För årskurserna 4–6 sker resultatkonferensen för hela arbetslaget då det inte är lika stort. Rektorn ger frågeställningar till resultatkonferenserna som arbetslagen ska diskutera och rektorn deltar också själv på konferenserna. Av skolenhetens insända protokoll framgår att frågeställningarna exempelvis berör hur resultaten kan öka i svenska och engelska samt hur arbetsron ska kunna förbättras.

En av lärargrupperna berättar att rektorn besöker lektionerna korta stunder men inte systematiskt och de är inte annonserade i förväg. Verksamhetsbesöken har rektorn delvis genomfört tillsammans med kuratorn under höstterminen 2018. Rektorn och

elevhälsan berättar att några av de yngre årskurserna varit prioriterade för verksamhetsbesök då de identifierat en större oro kring studiero där. Lärarna uppger att fokus för besöken har varit studiero men att rektorn använt en observationsmall som är hämtad från projektet bedömning för lärande som även tar upp andra aspekter. Rektorn och lärarna uppger att lärarna efter besöken får muntlig återkoppling och rektorn kan sprida goda exempel mellan arbetslagen. Rektorn har också gett lärarna i uppdrag att besöka varandras lektioner någon gång under läsåret. Den ena elevgruppen uppger att de inte fått lektionsbesök av rektorn medan den andra fått besök flera gånger.

En lärargrupp uppger att det finns en värdegrundsvecka på grund av att det kan vara ett tufft klimat på skolan. Det också tagits fram gemensamma regler för hur man ska vara som exempelvis att visa respekt för varandra. Den andra lärargruppen berättar att skolans värdegrund och ordningsregler finns dokumenterade men att det inte pågår ett kontinuerligt arbete för att förankra värdegrunden. Rektorn och lärarna uppger att rektorn kan få viss information av hur vårdnadshavare och elever upplever undervisningen genom informella samtal med dem. En elevgrupp berättar att trygghetsteamet varit på besök i klasserna vid ett tillfälle. Vidare uppger eleverna att de kan ta upp hur de ska vara mot varandra under utvecklingssamtal och om det varit bråk, men att värdegrundsfrågor inte diskuteras på annat sätt.

Rektorn har påbörjat ett jämställdhetsarbete. Elevhälsan berättar att de under resultatkonferenserna analyserar pojkars och flickors resultat och att de konstaterat att det inte är någon större skillnad. Orsaken till att pojkar har ett något lägre resultat är att det finns pojkar som är utåtagerande och som lämnar klassrummet. I årskurserna 1–3 har varje klass resultat analyserats vilket lett till anpassningar på individnivå. Rektorn har gett uppdrag till arbetslagen att de ska analysera och ta fram åtgärder utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Rektorn följer upp detta genom att läsa protokoll från arbetslagen och kan ge återkoppling om det är något särskilt som framkommit, men det sker inte systematiskt. Rektorn och en av lärargrupperna berättar att arbetslagen har fått i uppdrag att diskutera hur undervisningen kan utvecklas för att öka pojkarnas resultat och därmed kunna jämna ut skillnader i pojkars och flickors resultat. Lärarna uppger att de tillsammans med rektorn sett skillnader i pojkars och flickors resultat i bland annat bild och hem- och konsumentkunskap. Diskussionerna har inte lett fram till några åtgärder ännu.

Rektorn har skapat flera forum för lärarsamverkan. Av rektorns insända information i samband med granskningen framgår att lärarna samverkar i arbetslag och under resultatkonferenser. Rektorn styr agendan på resultatkonferenserna genom frågeställningar som utgår från verksamhetens resultat.

Det finns inte något gemensamt värdegrundsarbete på skolan. Elevhälsan berättar att arbetslaget i årskurs 1–3 har kommit överens om att använda värdegrundsbilder och att utvärdera skoldagen i slutet av dagen. Det sker inte i det andra arbetslaget. Lärarna har inte heller enats om gemensam struktur på undervisningen.

Av rektorns skriftliga information inför kvalitetsgranskningen samt av lärarintervju framgår att rektorn fördelar resurser utifrån elevernas behov och förutsättningar. Exempelvis har extra lärare anställts för en årskurs. Genom verksamhetsbesök följer rektorn upp lärarnas förutsättningar. Lärarna uppger också att de själva kan signalera till rektorn om det finns behov. Rektorn och elevhälsan berättar att lärare som saknar lärarlegitimation får introduktion och handledning av rektorn. En sådan introduktion ges inte till de lärare som saknar behörighet i något enskilda ämne.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ser till att det vid skolan genomförs ett aktivt, medvetet och systematiskt jämställdhetsarbete.

Skolinspektionen bedömer att rektorn kan utveckla skolenhetens strategiska jämställdhetsarbete. Granskningen visar att rektorn förvisso påbörjat diskussioner utifrån flickors och pojkars resultat men att det ännu inte lett fram till några åtgärder för att alla elever ska ges samma förutsättningar att lära och utvecklas oberoende av könstillhörighet.

Av Lgr 11 avsnitt 1, Skolans värdegrund och uppdrag, framgår att skolan aktivt och medvetet ska främja elevernas lika rättigheter och möjligheter oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Vidare har skolan ett ansvar för att motverka traditionella könsmonster. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.

Av Lgr 11 avsnitt 2.8, Rektorns ansvar, framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att skolan i undervisningen i olika ämnen integrerar ämnesövergripande kunskapsområden, exempelvis jämställdhet.

Skolinspektionen rekommenderar därmed att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar skolans jämställdhetsarbete. Rektorn kan i ökad omfattning se till att lärarna utvecklar sin kunskap om vad jämställdhet innebär och hur de kan arbeta med jämställdhet i undervisningen utifrån läroplanens intentioner. Rektorn kan vidare följa upp jämställdhetsarbetet inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet där det även ingår att dokumentera uppföljning, analys och genomförande av utvecklingsåtgärder.

Undervisning

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden 5. Kursplaner med kunskapskrav

Skälen till bedömningen är att undervisningen i högre utsträckning behöver anpassas och stimulera eleverna utifrån deras individuella behov och förutsättningar. I Kumlabys skola F–6 får eleverna till viss del möta varierande uppgifter och de ges ett aktivt lärarstöd. Undervisningen är strukturerad och har till delar ett logiskt flöde och utgår från läroplanen avseende kunskaper. Delar av undervisningen stärker elevernas motivation och självförtroende. Vidare innehåller undervisningen också delar där eleverna, i några klasser, får reflektera över sitt lärande genom att exempelvis utvärdera undervisningen i slutet av dagarna.

Lärarna arbetar för att eleverna ska få möta en variation i undervisningen genom olika arbetssätt och metoder. Lärarna uppger att de varierar undervisningen som ett sätt att motivera eleverna. Detta kan exempelvis ske genom rörelsepass eller att variera sättet som eleverna får att arbeta på. Observationerna visar att eleverna arbetar på olika sätt i undervisningen och att lektionerna har ett logiskt flöde. Under flera lektioner rör sig läraren aktivt runt i klassrummet och hjälper eleverna. Eleverna uppger att de ibland får vänta länge på att få hjälp men lärarna kan visa på tavlan om många elever har

svårt för samma sak. Detta synliggörs även under några lektionsobservationer då läraren bryter undervisningen efter olika delmoment för att gå igenom gemensamma frågor. Eleverna i en klass berättar att de främst får arbeta enskilt och nästan aldrig i grupp. I en annan klass varierar det mellan ämnen hur de får arbeta. Eleverna uppger dock flera exempel på olika typer av uppgifter som de arbetar med under lektionerna såsom grupparbeten, enskilt arbete och arbete med dator.

Eleverna uppger att lärarna gör på olika sätt i undervisningen. Gemensamt är att lärarna säger god morgon och att eleverna ska ställa upp stolarna i slutet av dagen. Eleverna berättar att det varierar hur lärarna informerar om vad eleverna ska lära sig. Några lärare tar aldrig upp vad eleverna ska lära sig medan andra kan tala om läroplanen. Eleverna förstår delvis vad de ska lära sig och uppger att det är lättare att förstå när lärarna visar på tavlan. Lärarna och elevhälsan uppger att de diskuterat fördelarna med en gemensam lektionsstruktur. Det finns inte något beslut om någon särskild struktur som alla lärare ska följa. Observationerna visar att undervisningen följer en struktur med inledning där lärarna förklarar vad eleverna ska arbeta med. Några lärare ger skriftliga instruktioner på tavlan medan andra istället berättar. Några lektioner avslutas på samma sätt genom att eleverna står vid sina platser och väntar på att läraren ska avsluta.

Av observationerna framgår att flera lärare ger eleverna korta positiva kommentarer. Några lärare går också runt till elever i klassen som inte räckt upp handen för att följa upp deras arbete. En av lärarna har lagt in ett tävlingsmoment för att motivera eleverna. Eleverna berättar att lärarna som motivation kan säga att eleverna ska sträva efter höga betyg för att få arbete senare i livet. Eleverna uppger att lärarna inte motiverar dem på andra sätt. Lärarna uppger att de behöver gå till de elever som saknar motivation för att motivera till skolarbetet. Motivation har delvis diskuterats inom kommungemensamma ämnesgrupper uppger lärarna. För vissa elever är betygssättning motiverande då det blir tydligt vad som krävs för olika betygsnivåer.

Lärarna och eleverna berättar att alla elever arbetar med samma uppgifter i undervisningen. Eleverna uppger att lärarna frågar de elever som har det svårt om de har förstått uppgiften och läraren kan då förklara igen. Vidare berättar eleverna att om de inte hinner med uppgifterna i undervisningen får de arbeta i ett gruppum eller göra uppgifterna hemma. Lärarna berättar att de i arbetslagen kan diskutera extra anpassningar kring enskilda elever tillsammans med specialläraren. Under resultatkonferenserna diskuteras grupperna som helhet och vilka insatser som behöver göras som exempelvis klassrumsplacering och att lärare är med i omklädningsrummet i samband med idrott och hälsa. På individnivå kan exempelvis elever få arbeta i mindre grupp med lärare utanför klassrummet eller i förväg få reda

på vad som ska hända under dagen. Lärare och elever berättar att de elever som blir färdiga fort får extrauppgifter att arbeta med. Observationerna visar att alla eleverna arbetar med samma uppgifter och elever som är färdiga får extra uppgifter att arbeta med. Ett par av lärarna försöker få eleverna att utveckla sina arbeten när eleverna signalerar att de är färdiga.

Det varierar hur eleverna görs delaktiga i undervisningen. Eleverna i en grupp uppger att i en klass frågar alltid läraren vad eleverna tyckt om dagen medan eleverna i en annan klass bara gör det ibland. Eleverna får då visa vad de tycker genom att visa tumme upp eller tumme ner. Eleverna kan även tala med läraren efter lektionerna om det inte varit bra. I en av elevgrupperna uppger eleverna att de inte får utvärdera undervisningen. Eleverna i en klass har inte haft klassråd så ofta och under klassråden talar de inte om undervisningen utan om matsalen eller saker till skolgården. I en klass kan de tala om studiero om det varit rörigt, men inte annars. Eleverna uppger att det inte sker några förändringar utifrån deras synpunkter. Lärarna berättar att eleverna får komma med förslag på hur de ska arbeta i början av arbetsområden. Någon lärare har vid tillfälle använt exit-tickets och någon lärare har använt terminsutvärdering. Lärarna har diskuterat utvärdering av undervisningen men det genomförs inte i dagsläge på något systematiskt sätt eller i någon större omfattning. Eleverna berättar att lärarna kan säga att eleverna lärt sig något när eleverna får reda på provresultat. Eleverna kan märka att de lärt sig något när de talar med varandra på raster eller hemma. Observationerna visar att de flesta lärare i slutet av lektionerna summerar lektionen och på så vis vad eleverna lärt sig. En av lärarna gör det vid flera tillfällen under lektionen

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att undervisningen i ökad omfattning anpassas efter elevernas individuella behov och förutsättningar.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i ökad omfattning skulle kunna anpassas efter elevernas individuella behov och förutsättningar. Granskningen visar att det finns goda exempel på när undervisning anpassas så att elever ges ytterligare möjligheter att nå kunskapskraven, men att undervisningen i ökad omfattning skulle kunna individanpassas för alla elever oavsett förmåga.

Av 1 kap. 4 §§ skollagen framgår att utbildningen ska ta hänsyn till barns och elevers olika behov. Elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt.

En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Av Lgr 11 avsnitt 2.1 framgår att läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenhet och tänkande. Vidare ska läraren även organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga.

Av Skolinspektionens tematiska analys framgår att när kunskapsresultaten i svensk skola har sjunkit, så har de gjort det bland alla elever. I de internationella mätningarna har de svenska elevernas resultat försämrats mest bland lågpresterande elever men även bland medel- och högpresterande elever. Skolinspektionen betonar vikten av skolans arbete med elever som behöver särskilt stöd. Samtidigt ligger i skolans uppdrag alla elevers rätt att utvecklas så långt som möjligt, vilket för en stor del av eleverna rimligtvis betyder att utbildas för att nå långt över godkäntnivån.¹

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tillsammans med lärarna hittar former för att kartlägga elevernas behov och förutsättningar och utifrån det individanpassa undervisningen. Ett sådant arbete kan exempelvis ske genom att rektorn leder ett kollegialt lärande i syfte att anpassa undervisningen efter elevernas skiftande behov och förutsättningar. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer följande: Utbildningen präglas i låg utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

¹ Skolinspektion (2016). *Tematisk analys - Utmaningar i undervisningen*, Stockholm: Skolinspektionen, s. 11.

Skälen till bedömningen är att arbetet med att skapa studiero i ökad omfattning behöver grunda sig i ett samlat arbete inom skolenheten. I flera klasser råder bristande studiero vilket leder till att elever tappat koncentrationen och ägnar sig åt annat än undervisning. Vidare behöver arbetet för att skapa trygghet på skolan ytterligare utvecklas även om trygghet följs upp genom enkäter, verksamhetsbesök och i samtal med elever.

Arbetet med att skapa ett gemensamt förhållningssätt för att skapa studiero skulle kunna utvecklas. Lärarna berättar att studiero är ett aktuellt område men att det inte är bristande studiero i alla klasser. I de klasser där det inte är studiero beror oron, enligt lärarna, på att elever blir arga, slår eller kastar saker. Lärarna uppger att de diskuterat studiero och att det står i verksamhetsplanen att det ska ske ett gemensamt arbete kring studiero. Det har dock inte bestämts någon gemensam strategi för att skapa studiero utan lärarna arbetar individuellt med detta. Som framkommit ovan berättar lärarna att rektorn gör lektionsbesök med särskilt fokus på studiero. Under besöken har även kuratorn deltagit vid vissa tillfällen. Verksamhetsbesöken har exempelvis lett till att fritidshemmets personal arbetat i olika klasser som stöd. Av skolenhetens plan mot kränkande behandling "Likabehandlingsplan 2018-2019" framgår att 44 procent av eleverna i förskoleklass och årskurserna 1–3 upplever en dålig studiero och för årskurserna 4–6 framgår att 37 procent upplever en dålig studiero. Vidare framgår av planen att skolans insats för att skapa studiero är rektorns och förstelärarnas verksamhetsbesök. Utifrån besöken ska särskilda insatser tas fram. Rektorn uppger att lärarna arbetar med en utbildning från Specialpedagogiska skolmyndigheten kring neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och lärarna har även diskuterat hur klassrummen ska möbleras utifrån behov. Lärarna uppger att det har gjorts flera insatser för att skapa studiero som tre-gruppssystem mellan årskurserna och mindre grupper i klasserna. Skolan har haft en kompetensutvecklingsinsats kring lågaffektivt bemötande för att arbeta med studiero och lärarna har även möjlighet att ta upp studiero med elevhälsan. Av intervju med elevhälsan framgår att elevhälsan på uppdrag av rektorn exempelvis arbetar riktat mot en årskurs på grund av oro. Elevhälsan har gjort insatser kontinuerligt och då flera elever är i behov av särskilt stöd behöver lärarnas kunskap om hur de ska agera öka. Goda exempel sprids under arbetslagsmöten genom att utifrån verksamhetsbesöken lyfta fram det som ansetts fungera bra.

Lärarna uppger vidare att det finns gemensamma ordningsregler på skolan som exempelvis att eleverna ska lyssna på läraren, komma i tid och visa respekt för varandra. I en årskurs utvärderas arbetet utifrån reglerna varje dag och där eleverna får göra tumme upp eller tumme ner. I en annan klass låter läraren eleverna göra en liknande bedömning utifrån sin egen insats. Observationerna visar att några lärare

arbetar för att skapa studiero genom att exempelvis hyssja eleverna eller att höja rösten. Några lärare behöver skrika för att göra sig hörda i klassrummet. Under två lektioner utvärderas studieron på olika sätt i samband med avslutningen.

Eleverna berättar att när det är stökigt går eleverna runt i klassrummet och ofta talar eleverna med varandra rakt över klassrummet. Lärarna skäller på eleverna för att få det lugnt eller hotar med att eleverna får frånvaro eller hotar med att ringa hem. Dessa hot fullgörs aldrig enligt eleverna. Eleverna i en klass berättar att deras lärare gör att det blir mer studiero genom att planera lektionerna bättre och att vara lugnare som person. Eleverna uppger också att läraren gör lektionerna roligare genom att eleverna inte bara behöver läsa i böcker.

Elevernas upplevelse av trygghet följs upp på flera sätt, men all personal agerar inte vid incidenter. Av skolenhetens plan mot kränkande behandling "Likabehandlingsplan 2018-2019" framgår att 87 procent av eleverna i förskoleklass och årskurserna 1–3 känner sig trygga och för årskurserna 4–6 framgår att 93 procent av eleverna känner sig trygga. Vidare framgår att rastvärdar är ute på rasterna och arbetar aktivt samt finns nära barnen. Lärarna berättar att de höga värdena i enkäterna kan bero på att incidenter oftast inte riktar sig mot andra elever. Rektorn uppger att trygghetsteamet för årskurserna 1–6 arbetar tillsammans med rektorn och ansvarar exempelvis för likabehandling, rastvärdssystem och ordningsreglerna. Språk och bemötande har varit i fokus och exempelvis har föräldramöte hållits kring språkbruket i en klass. Vidare framgår att trygghetsteamet träffas varannan vecka för att fånga upp utsatta elever. Trygghetsteamet presenterar sig också för klasserna och delar ut skolans dokumenterade värdegrund till eleverna.

Eleverna berättar att det ofta är bråk på raster och att det bara är två lärare som agerar om något inträffar. Hela lektionerna kan sedan gå åt för att tala om bråken vilket leder till att alla elever missar hela lektioner. I en av klasserna är det ofta bråk och därför har de talat mycket om hur de ska vara mot varandra. Läraren talar med dem som bråkat och kan gå iväg för att tala enskilt med de inblandade eleverna. I en av elevgrupperna berättar eleverna att lärarna kan tala om att eleverna ska respektera varandra men inte hur de ska göra. Av lärarintervju framgår att det skapats ett rastvaktssystem med färgmarkeringar för att personalen ska kunna täcka upp riskområden på skolgården. Rasttiderna har också justerats så att klasserna har raster vid olika tider. Lärarna uppger att antalet rastvakter har ökat medan eleverna uppger att antalet rastvakter minskat. Lärarna berättar att eleverna framfört att lärarna inte tar tag i händelser vid fotbollsplanen eller efterföljande händelser. Enligt rektorn är en åtgärd för att skapa trygghet att personal finns med vid omklädningsrummen samt att duschbås installerats.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer

Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att skolans personal tillsammans med eleverna följer upp orsakerna till bristande trygghet och studiero samt utifrån uppföljningen utvecklar gemensamma rutiner som syftar till att upprätthålla ordning under raster och i klassrummen.

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete för att skapa trygghet och studiero kan förbättras genom att rektorn och lärarna utvecklar formerna för uppföljning av trygghet och studiero i syfte att skapa ett samlat arbete för att tillförsäkra eleverna en god studie- och skolmiljö. Uppföljning av trygghet och studiero sker vid tidpunkten för granskningen genom enkäter och verksamhetsbesök men skolenheten behöver i ökad omfattning ta reda på orsakerna till förekommande incidenter under raster och den i flera fall bristande studieron i undervisningen för att därefter kunna planera adekvata insatser. Vidare bedömer Skolinspektionen att skolenheten kan utveckla ett gemensamt förhållningssätt bland personalen i syfte att skapa trygghet på raster. Ett gemensamt förhållningssätt kan leda till en tryggare skolmiljö och även en mer stimulerande lärmiljö under lektionerna då stor del av undervisningstiden idag går åt att reda ut konflikter.

Av skollagen 5 Kap. 3§ framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Av Lgr 11 avsnitt 2.2 framgår att all personal på skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Vidare framgår av avsnitt 2.3 att alla som arbetar i skolan ska främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över den sociala, kulturella och fysiska skolmiljön.

Av Skolverkets rapport framgår att lärarna behöver ha ett tydligt ledarskap i klassrummet och se till att eleverna ägnar sig åt skolarbete under lektionerna. I detta kan ingå konkreta saker som att ta ansvar för hur eleverna är placerade i klassrummet eller hur rummet är möblerat. Det kan också handla om bemötandefrågor som att uttrycka tydliga förväntningar, vara en god förebild och genom att uppmärksamma det önskvärda beteendet hos eleverna. Det förebyggande arbetet handlar också om att lärarna behöver tänka på att deras förmåga att planera, genomföra och utvärdera undervisningen spelar en avgörande roll för undervisningens genomförande och vad

eleverna lär sig.² Av Skolinspektionens kvalitetsgranskning framgår att elever som inte blir tankemässigt utmanade och stimulerade på lektionerna riskerar att bli omotiverade, uttråkade och ibland stökiga.³

Av Skolinspektionens rapport om studiero framgår att det i rektors ansvar ingår att säkerställa att skolans processer, överenskommelser och rutiner är tydliga för lärarna och att det finns väl fungerande forum för lärarna att diskutera och komma överens om viktiga gemensamma strategier och förhållningssätt. För rektor är lärarnas upplevelse av hur detta fungerar en viktig utgångspunkt för reflektion och omprövning. Det handlar ytterst om att fånga och förstå den skolkultur som råder.⁴

Skolinspektionen rekommenderar att skolans personal tillsammans med eleverna i ökad omfattning följer upp och analyserar studieron och vad som är orsakerna till bristande studiero. Utifrån en sådan uppföljning och analys kan personalen tillsammans med eleverna planera och genomföra adekvata åtgärder för att tillförsäkra en miljö som kännetecknas av trygghet och studiero. Skolinspektionen rekommenderar vidare att skolans personal i ökad omfattning tar fram och förankrar gemensamma förhållningssätt beträffande studiero och trygghet. Arbetet bör följas upp kontinuerligt och kan med fördel göras i samarbete med elevhälsans representanter och eleverna.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

² Skolverket (2011a). *Utvärdering av metoder mot mobbing*, Rapport 353, Stockholm: Fritzes s. 204 ff.

³ Skolinspektion (2014). *Stöd och stimulans i klassrummet- rätten att utvecklas så långt som möjligt*, Stockholm: Skolinspektionen, s.3.

⁴ Skolinspektionen (2016). *Skolans arbete för att säkerställa studiero - det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också*, Stockholm: Skolinspektionen, s. 18.

Skälen till bedömningen är att rektorn till viss del följer upp och analyserar lärarnas bedömning och betygssättning ur ett likvärdighetsperspektiv. Rektorn analyserar vidare till viss del betygssättningen i syfte att hitta skillnader och avvikelser mellan ämnen och grupper. Rektorn skulle dock i ökad omfattning kunna säkerhetsställa att samverkan och kvalitetssäkring av betyg och bedömning sker ur ett likvärdighetsperspektiv på fler sätt än med hjälp av nationella prov.

Rektorn uppger att bedömning inte varit ett prioriterat område men att det diskuterats i anslutningen till resultatkonferenserna. Rektorn har sett att det finns en skillnad i lärarnas bedömningar mellan de lärare som är legitimerade och de som saknar lärarutbildning. De lärare som är legitimerade sätter mer rättvisa betyg vilket får till följd att kunskapsresultaten viker. Rektorn kan vid behov ta upp betygssättning med enskilda lärare. Lärarna uppger att det inte förekommer några enskilda samtal om betygssättning tillsammans med rektorn. Rektorn informerar om lärarnas bedömningar som en utgångspunkt för att arbetslagen ska kunna arbeta vidare med underlaget. Arbetslagen har arbetat med hur de skriver individuella utvecklingsplaner och har gemensamt tagit fram hur de ska uttrycka sig och hur målen ska tolkas. Rektorn har skickat ut en instruktion över hur lärarna ska skriva underlag inför utvecklingssamtal.

Rektorn och lärarna berättar att det finns ett forum för arbete för likvärdiga bedömningar genom kommungemensamma ämnesgrupper vilket, i vissa ämnen, även skulle kunna ske inom skolenheten. En av lärargrupperna berättar att de under resultatkonferenserna kan diskutera skillnader i resultat utifrån olika aspekter såsom pojkars och flickors resultat.

Det behövs en vidare diskussion inom lärargruppen om hur de nationella proven ska påverka betygssättning berättar rektorn. Det finns en grupp inom kommunen som arbetar för alla skolormed bedömning för lärande. Arbetet syftar till ökad formativ bedömning. Lärarna berättar att det finns en annan kommungemensam grupp som bedömer och samrättar nationella prov.

Som framgått tidigare berättar rektorn att behöriga lärare samverkar med obehöriga lärare kring bedömningar och betygssättning. Lärare som saknar behörighet i något ämne får inte något uttalat stöd vid bedömning och betygssättning. Lärarna uppger att det inte finns någon avsatt tid för samverkan kring betygssättning med obehöriga lärare.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn arbetar för att lärarna använder olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar samt inrättar tydliga rutiner för kvalitetssäkring av omdömen och betyg och i ökad omfattning följer upp och analyserar bedömningar utifrån ett likvärdighetsperspektiv tillsammans med lärarna.

Skolinspektionen bedömer att rektorn i ökad omfattning kan inrätta rutiner för lärarnas arbete med att skapa likvärdiga bedömningar. Vidare kan rektorn delta i arbetet med att följa upp och analysera bedömning och betygssättning utifrån ett likvärdighetsperspektiv. Vid tidpunkten för granskningen sker sambedomning i de ämnen där det genomförs nationella prov i ett kommunalt nätverk och på enskilda lärares initiativ. Uppföljning och analys av eventuella skillnader i bedömning och betygssättning är viktiga redskap för rektorn i arbetet med att säkerhetsställa likvärdighet.

Av 1 kap. 9§ skollagen (2010:800) framgår att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas och av 3 kap. 14 § framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar.

Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 299) framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att se till att lärarna dels är väl förtrogna med det regelverk som gäller, dels i övrigt får det stöd de behöver för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg. I rektorns ansvar ingår också att särskilt beakta utbildade, mindre erfarna och nyanställda lärares behov av stöd i denna process.

Enligt Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2018:247, s. 15) bör lärare tillsammans med andra lärare skapa samsyn om hur underlag kan utvärderas allsidigt vid betygssättningen. Rektorn bör även skapa förutsättningar för att främja lärarnas arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Vidare framgår (s.22 f) att sambedomning är ett betydelsefullt redskap för ökad likvärdighet, eftersom det bidrar till en gemensam syn på vad som ska bedömas och hur bedömningen ska gå till. Ett professionellt samtal om utformningen av ändamålsenliga bedömningssituationer och bedömning av olika underlag kan förbättra likvärdigheten. Rektorn har en betydelsefull roll för att underlätta lärares arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Det innebär att se till att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn i ökad omfattning följer upp lärarnas arbete med bedömning och betygssättning för att kunna identifiera och analysera eventuella skillnader inom skolan. I arbetet med att säkerhetsställa likvärdig bedömning och betygssättning ligger också att skapa förutsättningar för personalen att kvalitetssäkra sin egen bedömning och betygssättning. Ett sådant arbete med att skapa likvärdig bedömning kan ske genom att jämföra skolans resultat med andra enheter samt med nationell statistik.

På Skolinspektionens vägnar

X Maria Sundkvist

Maria Sundkvist
Beslutsfattare
Signerat av: Maria Sundkvist

X Alexander Aleryd

Alexander Aleryd
Föredragande
Signerat av: Alexander Aleryd

I handläggningen av ärendet har även utredare Lena Stadler medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 4 lektionsobservationer.
- 2 gruppintervjuer med elever.
- 2 gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektorn.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten 14 januari och 15 januari 2019. Besöket genomfördes av Alexander Aleryd och Allan Westerdahl.

Huvudman för Kumlaby skola F–6 är Kumla kommun. Kumlaby skola F–6 är en del av Kumlaby skola som även inrymmer två andra skolenheter där varje enhet leds av en rektor. I skolenheten arbetar 32 personer uppdelade i två arbetslag. I årskurserna 1–6 går 242 elever under läsåret 2018–2019.